

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Ing. L. Č.**, zastoupený JUDr. Milanem Zápotočným, advokátem, sídlem Telečská 1720/7, Jihlava, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, **za účasti:** K. B., týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2018, č. j. MHMP 182504/2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2020, č. j. 4 A 12/2018 - 63,

t a k t o :

Věc **se postupuje** rozšířenému senátu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět soudního řízení

[1] Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem zamítl žalobu směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2018, č. j. MHMP 182504/2018. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí Úřadu městské části Praha - Petrovice ze dne 15. 11. 2017, č. j. 1708/2017 MCPPET, kterým bylo zastaveno řízení o přestupku proti občanskému soužití, zahájené na základě žalobcova návrhu.

II. Kasační stížnost

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž mimo jiné poukázal na procesní vadu, k níž došlo v řízení před městským soudem a která měla dle jeho názoru za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Stěžovatel namítal, že ze strany soudu nebyla zachována lhůta pro předvolání k jednání v délce 10 dnů před konáním jednání, jak zákon předpokládá v § 49 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel očekával, že jednání bude v souladu s dosavadní judikaturou z tohoto důvodu odročeno, resp. že ve věci bude nařízeno nové jednání, při němž bude moci rozvinout svou dosavadní právní argumentaci k jednotlivým žalobním bodům a uvést další rozhodné skutečnosti. Městský soud tak dle názoru stěžovatele zatížil řízení vadou mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku, projednal-li věc v rozporu se zákonem v jeho nepřítomnosti.

III. Důvody postoupení věci rozšířenému senátu

[3] Z předloženého soudního spisu vyplývá, že stěžovatel podáním ze dne 19. 4. 2018 (č. l. 51) sdělil městskému soudu, že nesouhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez jednání, a požaduje nařízení jednání. Městský soud nařídil ústní jednání ve věci na den 27. 11. 2020, k němuž stěžovatele předvolal písemností doručenou mu systémem datových schránek dne 19. 11. 2020 (viz doručení na č. l. 59); k odeslání a dodání písemnosti stěžovateli do datové schránky došlo dne 11. 11. 2020 (viz totožná doručení). Je tedy zřejmé, že ačkoli soud v souzené věci doručoval předvolání k jednání stěžovateli s dostatečným předstihem, lhůta dle § 49 odst. 1 s. ř. s. nebyla zachována, neboť stěžovatel měl na přípravu k jednání 7 dnů (namísto 10 dnů). Ze zvukového záznamu pořízeného z ústního jednání u městského soudu (založeného v soudním spisu na č. l. 62) pak vyplývá, že městský soud v úvodu jednání bez dalšího konstatoval, že stěžovatel se k jednání nedostavil, a následně vyhlásil usnesení, že bude jednáno v jeho nepřítomnosti. Učinil tak, aniž ověřoval a hodnotil, zda byl stěžovatel k jednání řádně předvolán ve smyslu § 49 odst. 1 a 3 s. ř. s.

[4] Šestý senát Nejvyššího správního soudu dospěl při předběžném posouzení věci k názoru odlišnému od dřívějších rozhodnutí jiného senátu Nejvyššího správního soudu. Má za to, že neodročení jednání, resp. nenařízení jednání na nový termín, v případě, kdy soud poskytl účastníku k přípravě na jednání lhůtu kratší deseti dnů, nemusí vždy představovat vadu řízení před krajským soudem s vlivem na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Ve vyslovení tohoto závěru však v nyní souzené věci brání šestému senátu dřívější rozhodnutí sedmého senátu Nejvyššího správního soudu.

[5] V rozsudku ze dne 16. 11. 2016, č. j. 7 As 199/2016 - 39, se sedmý senát Nejvyššího správního soudu ztotožnil se závěry odborné komentářové literatury (viz Potěšil, L., Šimíček, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges 2014, komentář k § 49 odst. 1 s. ř. s.). Konstatoval, že „i v případech, kdy bude mít předseda senátu za to, že účastníci řízení nepotřebují s ohledem na povahu věci delší čas na přípravu, tato lhůta nesmí být kratší než 10 dnů a je třeba ji dodržet. (...) Zmíněná lhůta 10 dnů začíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy bylo nařízení jednání účastníkovi doručeno (§ 40 odst. 1 s. ř. s.). Pokud by se stalo, že se jednání uskuteční ještě před uplynutím zmíněné lhůty 10 dnů, soud nemůže jednat a rozhodnout a musí jednání odročit (§ 50 s. ř. s.). Výjimkou by byla situace, kdy by účastník, u něhož předemtná lhůta nebyla zachována, sám soudu sdělil, že tato lhůta je dostačující a na jejím zachování netrvá.“ V tehdejší věci panovaly pochybnosti rovněž ohledně samotného doručení předvolání, nicméně sedmý senát v bodě [17] odůvodnění rozsudku konstatoval, že i v případě, že by pochybnosti o doručení neměl, nebyla v tehdejší věci zachována lhůta k přípravě na jednání (6 dnů namísto zákonem požadovaných 10 dnů). Z rozsudku zároveň bez pochybností vyplývá, že tato vada řízení byla společně s dalšími důvody pro zrušení rozsudku krajského soudu.

[6] Rovněž v dřívější věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 Ads 41/2003 se sedmý senát zabýval situací, kdy krajský soud nedodržel zákonem stanovenou desetidenní lhůtu pro přípravu na jednání (byť tehdy se ještě jednalo o lhůtu 10 „pracovních“ dnů) a z tohoto důvodu rozsudek krajského soudu zrušil. Rozsudek v uvedené věci ze dne 31. 5. 2004, č. j. 7 Ads 41/2003 - 50, byl publikován ve Sb. NSS pod č. 323/2004 s následující právní větou: „Jestliže účastník, jemuž byla k přípravě na jednání poskytnuta lhůta kratší deseti dnů (§ 49 odst. 1 s. ř. s.), neprohlásil, že tato lhůta je dostačující, soud nemůže jednat a vydat rozhodnutí, ale musí nařízené jednání do uplynutí zákonem stanovené lhůty odročit. Nepostupuje-li tak a ve věci rozhodne, je vydané rozhodnutí zatíženo vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.“

IV. Názor šestého senátu na posuzovanou věc

pokračování

[7] Šestý senát je přesvědčen, že striktní a paušální pojmání následků nedodržení desetidenní lhůty pro přípravu na jednání, které dovodila dřívější judikatura, nemá opodstatnění. Dle jeho názoru je naopak nutno zohledňovat další rozhodné skutkové okolnosti konkrétní věci.

[8] Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má *každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům*. Rovněž Ústava České republiky v čl. 96 odst. 2 zaručuje veřejnost a ústnost jednání před soudem. Účastníkům řízení je tedy Listinou základních práv a svobod a Ústavou ČR garantováno základní právo na osobní účast při jednání před soudem, což šestý senát nijak nezpochybňuje.

[9] Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. *ke projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli čas k přípravě přiměřený povaze věci, alespoň však 10 dnů; kratší čas k přípravě lze stanovit v řízeních, v nichž je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny*. Podle odst. 3 téhož ustanovení zákona *neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50*.

[10] Z popsané právní úpravy plyne, že soud má zásadně předvolávat účastníky tak, aby měli čas k přípravě na jednání přiměřený povaze věci, nicméně vždy nejméně 10 dnů. Účastníkovi by mělo být poskytnuto na přípravu jednání vždy celých 10 dnů tak, aby jednání proběhlo až den jedenáctý. Chce-li mít soud jistotu, že dojde k dodržení tohoto zákonného požadavku, je vhodné, aby tomu přizpůsobil obesílání účastníků a jejich zástupců [a tedy v této souvislosti zohlednil též případnou možnost doručování fikcí (§ 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, či § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů)]. Pokud je účastníkovi řízení ve výsledku poskytnut kratší čas na přípravu (jak k tomu došlo v nyní předkládané věci), jedná se o procesní vadu řízení způsobenou nedodržením lhůty stanovené v § 49 odst. 1 s. ř. s.

[11] Šestý senát se však na rozdíl od dosavadní judikatury nedomnívá, že by uvedenou vadu bylo možno zhojit pouze tím způsobem, že *„účastník, u něbož předmětná lhůta nebyla zachována, sám soudu sdělí, že tato lhůta je dostačující a na jejím zachování netrvá“* (sp. zn. 7 As 199/2016), tedy *„prohlásí, že tato lhůta je dostačující“* (sp. zn. 7 Ads 41/2003), zatímco ve všech ostatních případech musí soud vždy nařízené jednání přeložit na jiný termín, přičemž neučiní-li tak, je soudní řízení zatíženo vadou mající vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Podle názoru šestého senátu nemusí uvedená vada bez dalšího způsobovat nezákonnost rozhodnutí ve věci samé, jejímž nutným následkem je zrušení rozsudku krajského soudu (zde městského soudu) na základě § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] Dle šestého senátu nedochází k porušení ústavního práva na veřejné ústní projednání věci, pokud se sám účastník řízení na předvolání nedostaví k jednání soudu, ani svou neúčast na jednání předem neomluví, přestože byl k jednání v předstihu předvolán a předvolání se prokazatelně dostalo do jeho dispozice. Rovněž nepokládá za neadekvátní požadovat po účastníkovi řízení, aby v případě, kdy se domnívá, že mu nebyla zachována desetidenní lhůta na přípravu, poskytl v takové situaci soudu alespoň minimální procesní odezvu. Ta může spočívat buď v osobním dostavení se na jednání, kde účastník požádá o jeho odročení (resp. nařízení na nový termín) z důvodu nedostatečného času na přípravu, anebo v kontaktování soudu již před jednáním (písemně, či telefonicky) a požádání o nařízení jednání v jiném termínu. V takovém případě bude pravidelným výsledkem nařízení jednání na nový termín, případně náležité zdůvodnění, proč tak soud neučinil, což následně může být předmětem přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí ve věci samé.

[13] Předvolání soudu k jednání má svou váhu, nelze je účastníky ignorovat a námitku nedostatečnosti soudem poskytnutého času k přípravě si ponechat tzv. „v záloze“ až do řízení

o kasační stížnosti v návaznosti na to, jaký bude výsledek věci samé. Šestý senát odmítá akceptovat procesní strategii účastníků řízení spočívající ve vyčkávání na vlastní výsledek sporu a vznesení uvedené námítky poprvé až v kasační stížnosti v případě věcného neúspěchu, k níž Nejvyšší správní soud musí podle dosavadní judikatury napadené soudní rozhodnutí bez dalšího zrušit. Případy podobné nyní předkládanému, kdy stěžovatel bude mít v řízení před krajským soudem na přípravu k jednání méně než deset dnů, avšak na předvolání soudu nijak nezareaguje a na tuto skutečnost soud předem neupozorní, nehodnotí šestý senát jako vadu řízení, která by bez dalšího měla vliv na zákonnost rozhodnutí, pro kterou by muselo být napadené rozhodnutí zrušeno.

[14] Jak již bylo uvedeno výše, shora předestřeným názorem šestého senátu není nijak omezena možnost kasačního přezkumu otázky dostatečnosti poskytnutého času k přípravě na jednání před krajským soudem. Pokud se totiž předvolaný účastník, kterému nebylo poskytnuto celých deset dnů na přípravu, k jednání dostaví a tuto vadu namítne, krajský soud se s námitkou musí vypořádat, přičemž v drtivé většině případů jí bude muset vyhovět a jednání odročit, resp. jednání nařídít na nový termín. Pokud se účastník k jednání nedostaví, avšak předem z týchž důvodů požádá soud o přesunutí termínu jednání, rovněž na toto podání musí soud procesně reagovat, přičemž lze i v tomto případě zpravidla očekávat vyhovění návrhu. Postup krajského soudu bude opět podléhat případnému přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí ve věci samé s tím, že v těch případech, kdy se krajský soud s účastníkem vzneseným návrhem nevypořádá, či bezdůvodně termín jednání nepřeloží, bude se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednat o vadu řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.

V. Závěr

[15] Šestý senát proto postupuje věc dle § 17 odst. 1 s. ř. s. rozšířenému senátu s otázkou, zda i v případě zcela pasivního přístupu účastníka v řízení před krajským soudem a vznesení námítky neposkytnutí dostatečného času k přípravě na ústní jednání poprvé až v kasační stížnosti je nutno uvedenou vadu řízení před krajským soudem hodnotit jako vadu mající vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci, pro kterou je nutno rozsudek krajského soudu bez dalšího zrušit z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Josef Baxa, JUDr. Filip Dienstbier, JUDr. Zdeněk Kühn, JUDr. Petr Mikeš, JUDr. Barbara Pořízková, Mgr. Aleš Roztočil a JUDr. Karel Šimka. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců (§ 8 odst. 1 s. ř. s.) do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení.

V téže lhůtě mohou účastníci a osoba zúčastněná na řízení rovněž podat svá vyjádření k právní otázce předkládané rozšířenému senátu.

V Brně dne 18. května 2022

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu